

„Láttam, Uram, a hegyeidet”

(József Attila: Isten)

**A csíkszeredai-pannonhalmi festőművész kiállítása 2012.
november 30-ig látható a Bezerédj-kastély kiállítótermében.**

„Láttam, Uram, a hegyeidet / S olyan kicsike vagyok én” – kezdődik József Attila *Isten* című költeménye. Gaál András életút-képeire szabadon átalakítva alkalmazhatók ezek a sorok:

‘Láttam, Uram, hegyeidet, s ennek festője lettem én.’ A

Marosfői táj, Szárhegy, Délhegy, Viharvert katonasírok a Hargitán, Hegyeim című itt megtekinthető művek

mind azt mutatják, hogy az alkotó „a hegyekre emeli szemét”, illetve odateszi a szívét, hogy hallja a földanya szívének dobbanását. Az

Anyaság

(1977) akvarelljének körbefolyó sávjai, olyanok, mint az erdélyi hegyek patakjai (

Vizek eredete

1970,

Forrás

1977) , vagy földsávjai (

A mező ritmusa

), amelyek az emberi élet alapjai. Az anya fejével, pontosabban hajával érinti a kozmikus földerőket, ahogy a gyermek az anyja arcát. A barna arcú anyát és gyermekét értelmezhetjük földanyának és a föld megszületett fiának. Gaál András a földanyát szeretettel nézi, akár kertészkedik, akár fest, a földet szépíti, újra teremti. Talán a Hortobágy szerelmesét, Madarász Gyulát, aki nemrég távozott el a földről, hasonlíthatjuk hozzá. Gaál András

Őszi hangulat, Őszi impresszió

című képeinek testvére Madarász Gyula

Hortobágy ősszel

és a

Sárga ősz

című műve. De mindkét kortárs, sőt látótárs alkotó láttatja a szépség, a szabadság hiányát is.

Gondolhatunk az itt szemlélhető

Tar oldal

ra

vagy az

Embertelen környezet

re, illetve Madarász Gyula életművében a

Pusztuló örökségünk

képére.

Gaál András *Bánat* című alkotásának sötét tónusa (1966) jól kiegészíti az *Anyaság* örömtől szinte zenélő színeit, amelynek rokona a

Feleségem

(1963)

sárga-zöld színárnyalatú meditatív akvarellje. Bánat nélkül nincs öröm, a szülés fájdalma nélkül nincs születésöröm. József Attila idézett költeményének is kulcsszava a bánat, mert az ember se szóval, se képpel, se tettel nem tudja magát, vágyait úgy kifejezni, ahogy szeretné, ahogy a hegyek, a füvek önmagukat adják: „S ágyam alatt hál meg a bánat: / Mért nem tudom hát sokkal szebben? / Mint a hegyek és mint a füvek / Szívükben szép zöld tüzek égnek / Hogy az elfáradt bogarak mind hazatalálnak, ha esteledik / S te nyitott tenyérrel, térdig csobogó

nyugalomban / Ott állsz az utjuk végén –”.

Minden csak hasonlat, a természet, akár az emberi természet Janus-arcú, egyrészt ott élnek a megszépítő, éltető emlékek a szívben, és megadják a nélkülözhetetlen életenergiát a napi küzdelmekben. Az ércnél maradandóbb emlékek fejeződnek ki a szülőföldet idéző *Marosfői táj-*

ban, a férfikor teremtő aranykorát a
Szárhegyi műemlékek
idézik meg

,
az új otthonra találás békéjét a
Tóthegy

eleveníti meg. A
Magányos fenyő

, az
Elhagyott temető

, a
Túlélés szigete

, a H
avasi legelő, Vihar és Vihar II)

másrészt viszont az erőről lassan lemondó, a küzdelmes békességű, az elveszett társakat sirató művész életérzése. A fiatal József Attila idézett versének utolsó sorai talán ezt a lemondást is elővételezik: „Meg nem zavarlak, én Uram, / Elnézel kis virágaink fölött.”

A konkrét látványt átlényegítő látásmódtól az elvontabb belső impressziók felé halad Gaál András külső-belső útja (*Szárnyalás, Dallam, A mező ritmusa, Utak*). A művész a „földszivárványt” keresi, az elveszett édent szeretné magában és a vásznon megteremteni. Keressük mi is, járjunk vele kép-útjain, hogy a föld zenéje, dallama szívünkben visszhangozza: „Láttam, Uram, a hegyeidet”.